

**Міністерство освіти і науки України
Дніпропетровський національний університет
імені Олеся Гончара**

**ПОСІБНИК ДО ВИВЧЕННЯ
КУРСУ «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»**

**Дніпропетровськ
2014**

У методичному посібнику викладено основні питання для обговорення на семінарських заняттях, перелік першоджерел, необхідних для конспектування та літературу для самостійної підготовки студентів до семінарських занять.

Призначені для студентів ДНУ, які навчаються за спеціальністю «Психологія».

**Посібник до вивчення
курсу «Загальна психологія»**

Укладачі: канд. психол. наук, доц. Глушко О.І.
канд. психол. наук, доц. Салюк М.А.
викл. Бунас А.А.

Передмова

Курс “Загальна психологія” є базовою дисципліною для всіх навчальних дисциплін психологічного циклу. Вивчення загальної психології – це створення підґрунтя для оволодіння професійними знаннями та надбання навичок і вмінь професійної діяльності. Знання, отримані в процесі вивчення курсу, допоможуть студентам сформуванню цілісного уявлення про психологію як науку в цілому, про її основні галузі, провідні напрямки досліджень в сучасній психології, а також про психіку як її предмет, про конкретні психічні явища та стан сучасних наукових пошуків у зв’язуванні їх природи, особливостей функціонування та прояву.

Курс триває два навчальні роки та вміщує двадцять два змістових модуля. У посібнику наведено питання для обговорення на семінарських заняттях, необхідні для підготовки першоджерела та літератури до кожного зі змістових модулів.

I КУРС, I СЕМЕСТР

Змістовий модуль I. Розвиток поглядів на предмет в історії психології

Семінарське заняття 1.

1. Загальна характеристика психології як науки (парадокси психологічного знання, неоднозначність уявлень про предмет, мета психології як науки та завдання, які ставлять перед нею життєва практика, професійна практика та інші науки.
2. Ідеалізм та матеріалізм: конфлікт чи взаємодія в межах психології?
3. Чи потрібна психології душа?

Семінарське заняття 2.

1. Свідомість як предмет дослідження в школі В.Вундта.
2. Досягнення та помилки інтроспекціоністів.
3. Порівняльна характеристика методів інтроспекції та самоспостереження.

Семінарське заняття 3.

1. Погляди на предмет психології в школі біхевіористів.
2. Суперечливості, з якими стикнулись біхевіористи.

Семінарське заняття 4.

1. Характеристики та специфіка психічного відображення.
2. Суб’єктно-вчинкова парадигма в сучасній психології.
3. Чи буде змінюватись предмет психології?

Першоджерело для конспектування: Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л.Рубинштейн. - СПб.: Питер, 2001. – с.10–21.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Гиппенрейтер, Ю. Б. Введение в общую психологию [Текст] / Ю.Б.Гиппенрейтер. – М.: ЧеРо, Юрайт, 2000. – 389с.

2. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н.Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
3. Маклаков, А. Г. Общая психология [Текст] / А.Г.Маклаков. - СПб.: Питер, 2007. – 583с.

Додаткова:

1. Ломов, Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии [Текст] / Б.Ф.Ломов, - М. Наука, 1984.- с.12-36; с. 104-114.
2. Основи психології [Текст] : Підручник/ За ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – К.: Либідь, 1996.
3. Психология в XXI веке: пророчества и прогнозы [Текст] // Вопросы психологии. – 2000. – №1. – С.3–35; №2. – С.3–41.
4. Соколова, Е.Е. 13 диалогов о психологии [Текст] / Хрестоматия с комментарием по курсу “Введение в психологию”. М.: Смысл, 1995.
5. Татенко, В.А. Предмет психологической науки: субъектная парадигма [Текст] // “Наукові студії із соціальної та політичної психології” Інституту соціальної та політичної психології АПН України. 2003. –№7 (10). – С.23–42.
6. Татенко, В.О. Суб’єктно-вчинкова парадигма в сучасній психології [Текст] // Загальна психологія: Хрестоматія. – К.: Каравела, 2007. – С. 456-471.
7. Шабельников, В.К. Психология души [Текст] : учеб. пособие / В.К.Шабельников. - М.: Академия, 2003. – 240с.

Змістовий модуль 2. Сучасний стан психологічної науки

Семінарське заняття 5.

1. Взаємовідношення психології з іншими науками. Роль інших наук в розвитку психології.
2. Основні психологічні школи. Психоаналіз, гештальтпсихологія, гуманістична психологія, когнітивна психологія, топологічна психологія К. Левіна, діяльнісний підхід – доповіді.

Семінарські заняття 6-7.

1. Поняття парадигми, категорій, принципів, методів на конкретних прикладах.
2. Принципи психології. Вирішення задач на конкретне застосування принципів в психологічних дослідженнях.
3. Закон чи закономірність? Чому в психології дуже мало законів? Чи не означає це, що вона не є точною наукою?
4. Методи психологічної науки. Детальний аналіз емпіричних методів психології.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р.Лурия. - СПб.: Питер, 2007. – 320с.
2. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст] / А.Г.Маклаков. - СПб.: Питер, 2007. – 583с.

3. М'ясоїд, П.А. Загальна психологія [Текст] / П.А. М'ясоїд. - К.: "Вища школа", 2000. – 480 с.
4. Немов, Р.С. Психологія [Текст]: в 3-х т./ Р.С. Немов. – М.: Владос, 1999.
5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л.Рубинштейн. - СПб.: Питер, 2001.- 678с.

Додаткова:

1. Ломов, Б.Ф. Методологические и теоретические проблемы психологии [Текст] / Б.Ф.Ломов. - М.: Наука, 1984. – 346с.
2. Платонов, К.К. О системе психологии [Текст] / К.К.Платонов. – М.: Наука, 1972. – 217с.
3. Петровський, А.В. Ярошевський, М.Г. Психологія [Текст] / А.В. Петровський, М.Г. Ярошевський. - М.: Академия, 2005.- с.109- 130.
4. Годфруа, Ж. Что такое психология [Текст]: В 2-х т./ Ж.Годфруа. Т. 1: Пер. с франц. - М.: Мир, 1992.- с.70-96.

Змістовий модуль 3. Психіка і мозок

Семінарські заняття 8-9.

1. Актуальність і варіанти рішення психофізичної проблеми.
2. Проблема виникнення психіки.
3. Рівні розвитку психіки за О.М.Леонт'євим та особливості представників кожного з рівнів.

Першоджерело для конспектування: Леонт'єв, А.Н. Проблема возникновения ощущений [Текст] // Леонт'єв А.Н. Избранные психологические произведения: в 2-х т.- М.: Педагогика, 1983.- Т.1.- С.143-183.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Гиппенрейтер, Ю.Б. Введение в общую психологию [Текст] / Ю.Б. Гиппенрейтер. - М.: ЧеРо, Юрайт, 2000. – 389с.
2. Леонт'єв, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонт'єв. М.: Смысл, 2000. – 511с.
3. Леонт'єв, А.Н. Проблемы развития психики [Текст] // Загальна психологія: Хрестоматія. – К.: Каравела, 2007. – С.13-18.
4. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.

Додаткова:

1. Годфруа, Ж. Что такое психология [Текст]: в 2-х т. / Ж. Годфруа. Т. 1: Пер. с франц.-М.: Мир, 1992.- С.31-36.
2. Соколова, Е.Е. 13 диалогов о психологии [Текст] / Хрестоматия с комментарием по курсу “Введение в психологию”. М.: Смысл, 1995. – 653с.

Змістовий модуль 4. Свідомість людини

Семінарське заняття 10.

1. Відмінності психіки людини від психіки тварин. Суспільна природа людської свідомості.
2. Роль культурно-історичної психології в світовій психології.
3. Інтеріоризація як механізм формування свідомості. (функції, етапи, обумовленість знаками, вищі психічні функції).

Першоджерело для конспектування: Божович, Л.И. О культурно-исторической концепции Л.С.Выготского и ее значении для современных исследователей психологии личности [Текст] / Л.И. Божович // Вопросы психологии. - 1988. - №5. - С.108-116.

Семінарське заняття 11.

1. Категорія свідомості в психології: історичний екскурс та сучасні уявлення.
2. Свідомість і самосвідомість: відмінність кожної та погляди на послідовність формування.
3. Розвиток самосвідомості.
4. Психофізіологічна природа змінених станів свідомості.
5. Суспільне ставлення до змінених станів свідомості та їх значення для людини.
6. Сон, гіпноз, медитація.
7. Змінені стани при прийомі психоактивних речовин.

Семінарське заняття 12.

1. Несвідомі механізми свідомих дій: значення для людини, можливості розвитку та корекції.
2. Поняття несвідомого в теорії З.Фрейда.
3. Уявлення про колективне несвідоме в теорії К.Г.Юнга.
4. Значення теорій несвідомого для психології та розвитку людства.
5. Надсвідомі психічні процеси та творчість.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Гиппенрейтер, Ю.Б. Введение в общую психологию [Текст] / Ю.Б. Гиппенрейтер. - М.: ЧеРо, Юрайт, 2000. – 389с.
2. Кучеренко, В.В. Измененные состояния сознания: психологический анализ [Текст] / В.В. Кучеренко, В.Ф. Петренко, А.В. Россохин // Вопросы психологии. – 1998. - №3. – С.70-78.

3. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
4. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
6. Психология сознания [Текст] / составитель Л. В. Куликов. — СПб.: Питер, 2001. — 480 с.

Додаткова:

1. Мещеряков, Б.Г. Логико-семантический анализ концепции Л.С.Выготского: систематика форм поведения и законы развития высших психических функций [Текст] / Б.Г. Мещеряков // Вопросы психологии. - 1999. - №4.- С.7-15.
2. Годфруа, Ж. Что такое психология [Текст]: в 2-х т. / Ж. Годфруа. Т. 1: Пер. с франц.- М.: Мир, 1992. - С.41-50.

Змістовий модуль 5. Психологічна теорія діяльності

Семінарське заняття 13.

1. Роль “постулату безпосередності” в розвитку психології (або протиріччя, що породжують бажання рухатись вперед).
2. Теорія установки Д.М.Узнадзе.
3. Взаємозв’язок установки та діяльності.
4. Практичне застосування поглядів О.М.Леонтьєва на особливості чуттєвої тканини, значення та особистісного сенсу.

Першоджерело для конспектування: Леонтьев, А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. [Текст] / А.Н. Леонтьев. – М.: Политиздат, 1975. – С.73-234.

Семінарське заняття 14.

1. Основні поняття і принципи психологічної теорії діяльності.
2. Макроструктура діяльності.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Гиппенрейтер, Ю.Б. Введение в общую психологию [Текст] / Ю.Б. Гиппенрейтер. - М.: ЧеРо, Юрайт, 2000. – 389с.
2. Леонтьев, А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Политиздат, 1975. - С.101-123.
3. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
4. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
5. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л.Рубинштейн. - СПб.: Питер, 2001. - 678с.

6. Смирнов, С.Д. Общепсихологическая теория деятельности: перспективы и ограничения (к 90-летию со дня рождения А.Н.Леотньева) [Текст] / С.Д. Смирнов // Вопросы психологии. - 1993. - №4. – С. 4-11.
7. Узнадзе, Д.Н. Психология установки [Текст] / Д.Н. Узнадзе. - СПб.: Питер, 2001. – 348с. *Додаткова:*
 1. Асмолов, А.Г. По ту сторону сознания [Текст] / А.Г. Асмолов. - М.: Смысл, 2002.- 357с.
 2. Давыдов, В.В. Новый подход к пониманию структуры и содержания деятельности [Текст] / В.В. Давыдов // Психологический журнал. - 1998. - Т. 19. — № 6. — С. 20-27.
 3. Давыдов, В.В. Нерешенные проблемы теории деятельности [Текст] / В.В. Давыдов // Психологический журнал. - 1992. - Т. 13. - № 2. - С. 3 - 13.

Змістовий модуль 6. Операціонально-технічні та мотиваційні аспекти діяльності

Семінарське заняття 15.

1. Дія як одиниця аналізу діяльності.
2. Варіанти класифікації дій.

Семінарське заняття 16.

1. Дія, операція та рух.
2. Рефлекторна дуга або кільце?
3. Принцип сенсорних корекцій.
4. Рівні побудови рухів
5. Механізм формування навички.

Семінарське заняття 17.

1. Цілі та мотиви діяльності.
2. Зсув мети на мотив.

Семінарське заняття 18.

1. Поняття та рівні смислової сфери особистості.
2. Динаміка смислових процесів.
3. Сенс життя та його значення для особистості.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Бернштейн, Н.А. О ловкости и ее развитии [Текст] / Н.А. Берштейн. - М.: Физкультура и спорт, 1991.- 288 с.
2. Бернштейн, Н.А. Очерки по физиологии движений и физиологии активности [Текст] / Н.А. Берштейн. – М.: Медицина, - 1966. – 289с.
3. Гиппенрейтер, Ю.Б. Введение в общую психологию[Текст] / Ю.Б. Гиппенрейтер. - М.: ЧеРо, 2000. - С.135-168.

4. Леонтьев, А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Политиздат, 1975. - С.144-158.
5. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. М.: Смысл, 2001. - С.97-106.
6. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. - С.135- 147.
7. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
8. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. - СПб: Питер, 2001. - с.454- 464.

Додаткова:

1. Асмолов, А.Г. О некоторых перспективах исследования смысловых образований личности [Текст] / А.Г. Асмолов, Б.С. Братусь, Б.В. Зейгарник //Вопросы психологии - 1979. - № 4. - С.35-46.
2. Братусь, Б.С. К изучению смысловой сферы личности [Текст] / Б.С. Братусь // Вестник Моск. ун-та. -Сер. 14. - Психология. - 1981. -№ 2. -С. 46 - 56.
3. Братусь, Б.С. Аномалии личности [Текст] / Б.С. Братусь. - М.: Мысль, 1988. - С.109-120.
4. Божович, Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте [Текст] / Л.И. Божович. - М.: Просвещение, 1968. - С. 180-206.
5. Гиппенрейтер, Ю.Б. Введение в общую психологию [Текст] / Ю.Б. Гиппенрейтер. -М.: ЧеРо, 1997. - С.114-134.
6. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г.Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. - С.130-134.
7. М'ясоїд, П.А. Загальна психологія [Текст] / П.А. М'ясоїд. - К.:Вища школа, 2000. - с.190-196.
8. Франкл, В. Человек в поисках смысла [Текст] / В. Франкл. – М.: Наука, 1993. – 378с.
9. Чудновский, В.Э. Смысл жизни: проблема относительной эмансипированности от внешнего и внутреннего [Текст] / В.Э. Чудновский. // Психологический журнал. - Т.16.- 1995. - №2. - С.15-26.

І КУРС, ІІ СЕМЕСТР

Змістовий модуль 7. Психічне відображення

Семінарське заняття 1.

1. Розуміння психічного відображення як процесу.
2. Види відображення. Розвиток психіки в філогенезі.
3. Етапи побудови зорового образу.
4. Гносеологічні парадокси.

Першоджерело для конспектування: Веккер, Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т. / Л.М. Веккер. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. - Т.1. - с.9-17.

Список рекомендованої літератури:

1. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
2. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
3. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
4. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
5. Петровский, А.В. Ярошевский, М.Г. Психология [Текст] / А.В. Петровский, М.Г. Ярошевский. – М.: Наука, 2000. – 523с.
6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001.- 678с.

Змістовий модуль 8. Психологія відчуття

Семінарське заняття 2.

- 1.Поняття відчуття та сприйняття в психології.
- 2.Рецепторна та рефлексорна теорії відчуттів.
- 3.Класифікації сенсорно-перцептивних процесів: за Аристотелем, В.Вундтом, Ч.Шеррингтоном, Хедом.
4. Перцептивні системи.

Першоджерело для конспектування: Самойлов А.Ф. И.М.Сеченов и его мысли о роли мышцы в нашем познании природы // Хрестоматия по ощущению и восприятию/Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер, М.Б.Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - С.9-19

Семінарське заняття 3.

- 1.Загальні властивості та закономірності відчуттів.
- 2.Чутливість та її вимірювання.
- 3.Пороги чутливості.
- 4.Психофізичні закони Бугера-Вебера, Вебера-Фехнера, Стівенса.
- 5.Загальні властивості аналізаторів.

Список рекомендованої літератури

Основна:

- 1.Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
- 2.Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
3. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
4. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.

5. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001. - 678с.
6. Хрестоматия по ощущению и восприятию [Текст] / под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. – 276с.

Додаткова:

1. Митькин, А.А. Сенсорно-перцептивные процессы в структуре психики [Текст] / А.А. Митькин, Н.Н. Корж // Психологический журнал. – 1992. - №4. – С.3-14.

Змістовий модуль 9. Теорії сприйняття

Семінарське заняття 4.

1. Загальні властивості та закономірності сприйняття.
2. Предметність та константність сприйняття.
3. Види сприйняття.
4. Закономірності перцептивної організації матеріалу.

Першоджерело для конспектування: К. Коффка. Восприятие: введение в гештальттеорию // Хрестоматия по ощущению и восприятию / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской. – М.: Изд-во МГУ, 1975. – С. 96-114.

Семінарське заняття 5.

1. Теорії сприйняття.
2. Сприйняття як категоризація.
3. Роль гіпотези та установки у сприйнятті.
4. Готовність до сприйняття.
5. Теорія перцептивних дій.

Першоджерела для конспектування: 1. Брунер, Дж. О перцептивной готовности [Текст] // Хрестоматия по ощущению и восприятию / под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской. – М.: Изд-во МГУ, 1975. – С. 134-152.

2. Запорожец, А.В. Развитие восприятия и деятельность [Текст] // Хрестоматия по ощущению и восприятию / под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - С.197-204.

Семінарське заняття 6.

1. Структуралістський та інформаційні підходи до сприйняття.
2. Екологічна теорія зорового сприйняття.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Гибсон, Дж. Восприятие как функция стимуляции [Текст] // Хрестоматия по ощущению и восприятию / под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - С.153-171.
2. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев М.: Смысл, 2001. – 511с.
3. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.

4. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001.- 678с.
7. Хрестоматия по ощущению и восприятию [Текст] / / под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975.

Додаткова:

1. Грегори, Р. Глаз и мозг [Текст] / Р. Грегори. - М.: Прогресс, 1970. - С.101-179.
2. Логвиненко, А.Д. Психология восприятия [Текст] / А.Д. Логвиненко. - М.: Изд-во МГУ, 1987. – 279с.
3. Олпорт, Ф.Х. Феномены восприятия [Текст] // Хрестоматия по ощущению и восприятию / под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер, М.Б.Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - С.57-60.
4. Осгуд, Ч. Значение термина восприятие [Текст] // Хрестоматия по ощущению и восприятию / под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б.Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - С.57-60.
5. Осгуд, Ч. Перцептивная организация [Текст] // Хрестоматия по ощущению и восприятию / под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер, М.Б.Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - С.281-295.
6. Скороходова, О. Как я представляю окружающий мир [Текст] // Хрестоматия по психологии / под ред. А.В.Петровского. - М.: Просвещение, 1987. - С.180-183.
7. Солсо, Р.С. Когнитивная психология [Текст] / Р.С. Солсо. - М.: Тривола, 1996. – 426с.

Змістовий модуль 10. Психологія окремих видів сприйняття

Семінарське заняття 7.

1. Зорове сприйняття.
2. Сприйняття кольору.
3. Аудіальне сприйняття.
4. Тактильне сприйняття.
5. Сприйняття болі.
6. Вкусове та нюхове сприйняття.

Семінарське заняття 8.

- 1.Сприйняття часу.
2. Сприйняття руху.
3. Сприйняття форми.
4. Сприйняття простору.

Семінарське заняття 9.

1. Обмеження сприйняття.
2. Вплив сенсорної ізоляції на організм людини.

3. Порушення сприйняття.
4. Когнітивні стилі та сприйняття.
5. Розвиток сприйняття.

Першоджерела для конспектування: 1. Зейгарник, Б.В. Патопсихологія [Текст] / Б.В. Зейгарник. - М.: Изд-во МГУ, 1976. - с.61-87.
2. Леонов, А.А., Лебедев, В.И. Влияние изоляции на психическое состояние человека [Текст] // Хрестоматія по психології / под ред. А.В. Петровського. М.: - Просвещение, 1987. - с.175-179.
3. Мещеряков, А.И. Как формируется человек при отсутствии зрения, слуха и речи [Текст] / А.И. Мещеряков // Вопр. философии. - 1968. - №9. - С.109-118.

Список рекомендованої літератури:

1. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
2. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
3. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
4. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
5. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001.- 678с.
6. Хрестоматія по ощущению и восприятию [Текст] / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, М.Б. Михалевской. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - 275с.

Змістовий модуль 11. Теорії пам'яті

Семінарське заняття 10.

1. Загальна характеристика пам'яті.
2. Характеристика видів та процесів пам'яті.

Семінарське заняття 11.

1. Базові принципи організації пам'яті.
2. Розвиток пам'яті в онтогенетичному та культурно-історичному аспектах.
3. Основні теорії пам'яті.
4. Дослідження пам'яті в асоціативній психології та в гештальтпсихології.

Першоджерела для конспектування: 1. Бергсон, А. Две памяти [Текст] // Хрестоматія по общей психологии. Психология памяти. Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.Я. Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. – С. 270-287.
2. Леонтьев, А.Н. Развитие высших форм запоминания // Хрестоматія по общей психологии. Психология памяти. /Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.Я. Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. – С.420-436.
3. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. -СПб.: Питер, 2001. - с.256-295.

Семінарське заняття 12.

1. Дослідження пам'яті в сучасній когнітивній психології.
2. Модель Р. Аткинсона та Р. Шифріна.
3. Сенсорний реєстр. Короткочасна пам'ять. Довгочасна пам'ять.
4. Семантична організація пам'яті.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. - 511с.
2. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. - СПб.: Питер, 2007. - 320с.
3. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. - СПб.: Питер, 2007. - 583с.
4. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 256с.
5. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. - СПб.: Питер, 2001.- 678с.
6. Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.Я. Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998.- 272с.

Додаткова:

1. Асмолов, А.Г. Принципы организации памяти человека: системно-деятельностный подход к изучению памяти человека [Текст]: учебно-методическое пособие / А.Г. Асмолов. - М.: Изд-во МГУ, 1985. - 103 с.
2. Середя, Г. К. Избранные психологические труды [Текст]: сборник / сост. Е. Ф. Иванова, Е. В. Заика. - Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2010. - 352 с.
3. Смирнов, А.А. Проблемы психологии памяти [Текст] / А.А. Смирнов. - М.: Просвещение, 1966. - С.10-36.
4. Солсо Р.С. Когнитивная психология [Текст] / Р.С. Солсо. - М.: Тривола, 1996. - С. 141-273.
5. Уотсон, Д. Удержание видимых телесных навыков или "память [Текст] / Д. Уотсон // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти./ Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.264-269.
6. Эббингауз, Г. Смена душевных образований [Текст] / Г. Эббингауз // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.243- 263.

Змістовий модуль 12. Види, процеси та розвиток пам'яті

Семінарське заняття 13.

1. Процедурна та декларативна пам'ять.
2. Розпізнання, запам'ятовування, обробка та збереження інформації у пам'яті.

Семінарське заняття 14.

1. Пам'ять та емоції.

2. Пам'ять та мотивація.
3. Довільне і мимовільне запам'ятовування.
4. Мимовільне запам'ятовування та цілеспрямована діяльність.

Першоджерела для конспектування: 1. Зинченко, П.И. Непроизвольное запоминание и деятельность [Текст] / П.И. Зинченко // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер и В.Я. Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. – С. 465-475.

2. Смирнов, А.А. Произвольное и произвольное запоминание [Текст] // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер и В.Я. Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. - С. 476-486.

Семінарське заняття 15.

1. Поняття мнемонічної спрямованості.
2. Основні положення мнемоніки.
3. Приклади мнемотехнічних прийомів.

Семінарське заняття 16.

1. Розуміння та запам'ятовування.
2. Повторення й забування.
3. Повторення без повторення як принцип організації пам'яті.
4. Теорії забування.

Першоджерела для конспектування: 1. Фрейд З. Забывание впечатлений и намерений [Текст] // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер и В.Я. Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. - с.134-148.

2. Лурия А.Р. Маленькая книжка о большой памяти [Текст] // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер и В.Я. Романова. – М.: Изд-во МГУ, 1998. – с.26-42.

Семінарське заняття 17.

1. Особистісні фактори забування.
2. Порушення пам'яті.
3. Розвиток пам'яті.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
2. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
3. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
4. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
5. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001. - 678с.

6. Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. – 272с.

Додаткова:

1. Биренбаум, Г.В. Забывание намерения [Текст] // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова.- М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.453-456.
2. Выготский, Л.С. Эйдетика // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.178-199.
3. Заика, Е.В. Комплекс упражнений для развития логической памяти учащихся [Текст] / Е.В. Заика // Вопр.психологии. - 1991. - №6. - С.83-88.
4. Зейгарник, Б.В. Воспроизведение незавершенных и завершенных действий// Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова.- М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.437-452.
5. Клацки, Р. Мнемонисты, шахматная игра и память [Текст] // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.166-177.
- 7.Фрейд, З. Заметки о “вечном блокноте” [Текст] // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.27-32.
8. Фрейд, З. Забывание иностранных слов [Текст] // Хрестоматия по общей психологии. Психология памяти. / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер и В.Я.Романова.- М.: Изд-во МГУ, 1998. - С.130-134.

II КУРС, III СЕМЕСТР

Змістовий модуль 13. Психологія уваги

Семінарське заняття 1.

- 1.Загальна характеристика уваги як наскрізного психічного процесу.
2. Види, функції та властивості уваги.
- 3.Мимовільна увага. Орієнтувальний рефлекс як фізіологічна основа мимовільної уваги. Зв'язок мимовільної уваги з пізнавальною діяльністю.
4. Довільна увага: особливості, умови виникнення, фізіологічна основа. Принцип домінанти.
- 5.Післядовільна увага.

Першоджерела для конспектування: 1. Джемс, У. Внимание [Текст] // Хрестоматия по вниманию / Под ред. А.Н.Леонтьева, А.А.Пузыряя, В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1976. - с.50-65.

2. Добрынин, Н.Ф. О теории и воспитании внимания [Текст] // Хрестоматия по вниманию/Под ред. А.Н.Леонтьева, А.А.Пузыряя.- М.: МГУ,1976.- С.243-259.
3. Веккер, Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т./ Л.М. Веккер. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. (часть 7. Глава 20)

Семінарське заняття 2.

1. Теорії уваги. Дослідження уваги В.Вундта , У.Джемса та Е.Тітченера. 2.Моторні теорії уваги.
- 3.Дослідження уваги в радянській психології.
- 4.Теорія уваги як контролю П.Я. Гальперіна.

Семінарське заняття 3.

- 1.Дослідження уваги в сучасній когнітивній психології.
- 2.Пропускна спроможність та вибірковість уваги.
- 3.Моделі вибіркової уваги (Д. Бродбент, А. Трейсман, У. Найссер, Д.Канеман).

Семінарське заняття 4.

- 1.Надмірна увага та неуважність.
- 2.Питання розвитку та виховання уваги.

Першоджерела для конспектування: Выготский, Л.С. Развитие высших форм внимания в детском возрасте [Текст] // Хрестоматия по вниманию/ Под ред. А.Н.Леонтьева, А.А.Пузыря, В.Я.Романова. - М.: Изд-во МГУ, 1976.-с.184-219.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Веккер, Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т./ Л.М. Веккер. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974.
2. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
3. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
4. Маклаков А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с..
6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн . – СПб.: Питер, 2001.- 678с.
7. Хрестоматия по вниманию [Текст] / Под ред. А. Н. Леонтьева и др. – М. : Изд-во МГУ, 1976. – 296 с.

Додаткова:

1. Лурия, А.Р. Внимание и память [Текст] / А.Р. Лурия. - М.: Изд-во МГУ, 1975. – 126с.
2. Солсо, Р.С. Когнитивная психология [Текст] / Р.С. Солсо. - М.: Тривола, 1996. – 426с.

Змістовий модуль 14. Психологія мислення

Семінарське заняття 5.

1. Загальнофілософські передумови дослідження мислення: практична діяльність як основа мислення людини; ідеальне як образ предмета; емпіричне мислення; специфічний зміст теоретичного мислення.
2. Науки про мислення. Визначення предмета психології мислення.
3. Мислення як психічний процес.
4. Класифікації видів мислення.
5. Функції та властивості мислення.

Першоджерела для конспектування: 1. Давыдов, В.В. Виды обобщения в обучении [Текст] / В.В. Давыдов. - М.: Педагогика, 1972. - С.248-278;
2. Веккер, Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974. (Ч.4. Человек мыслящий. Главы 10-13).

Семінарське заняття 6.

1. Теорії мислення.
2. Механістичний підхід до дослідження мислення.
3. Телеологічний підхід:
4. Дослідження мислення у Вюрцбурзькій школі.
5. Цілісний підхід в рамках гештальтпсихології.
6. Діяльнісний підхід до вивчення мислення.

Першоджерела для конспектування: 1. Дункер К. Подходы к исследованию продуктивного мышления [Текст] // Хрестоматия по общей психологии: Психология мышления / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.В. Петухова. - М.: Изд-во МГУ, 1981. - с.35-46;
2. Крогиус, А.А. Вюрцбургская школа экспериментального исследования мышления [Текст] // Хрестоматия по общей психологии: Психология мышления / Под ред. Ю.Б. Гиппенрейтер, В.В. Петухова. - М.: Изд-во МГУ, 1981. - с.250-254

Семінарське заняття 7.

1. Мислення як процес.
2. Етапи, стадії та організація процесу мислення.

Семінарське заняття 8.

1. Розуміння як проблема психології мислення.

Список рекомендованої літератури:

1. Веккер, Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974.
2. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. - 511с.
3. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. - СПб.: Питер, 2007. - 320с.
4. Маклаков А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов. - СПб.: Питер, 2007. - 583с.

5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
6. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн . – СПб.: Питер, 2001.- 678с.
7. Хрестоматия по общей психологии: Психология мышления [Текст] / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер, В.В.Петухова. – М.: Изд-во МГУ, 1981. – 400 с.

Змістовий модуль 15.Психологія інтелекту

Семінарське заняття 9.

- 1.Психологія інтелекту.
- 2.Проблема визначення інтелекту.
- 3.Тестологічний підхід до дослідження інтелекту.
- 4.Експериментально-психологічні теорії інтелекту.

Семінарське заняття 10.

- 1.Інтелект як форма організації ментального (розумового) досвіду.
- 2.Склад та будова ментального досвіду.
- 3.Когнітивні стилі.
- 4.Метакогнітивна компетентність.

Семінарське заняття 11.

- 1.Інтелектуальні здібності та інтелектуальна обдарованість.
- 2.Розвиток інтелекту.

Першоджерело для конспектування: Холодная М.А. Психология интеллекта. Парадоксы исследования. СПб.: Питер, 2002. - 272 с.

Список рекомендованої літератури

- 1.Веккер Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т. / Л.М. Веккер - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974.
- 2.Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
- 3.Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
- 4.Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001.- 678с.

Змістовий модуль 16. Мова, мовлення і мислення

Семінарське заняття 12.

- 1.Мова та свідомість людини.
- 2.Розвиток мови в онтогенезі.

3.Значення мови для формування психіки.

Семінарське заняття 13.

1.Проблема співвідношення мислення й мовлення.

2.Система знаків та мова.

3.Зовнішня й внутрішня сторони мовлення.

4.Роль мовлення в становленні й розвитку мислення.

Першоджерела для конспектування: 1. Выготский, Л.С. Мышление и речь [Текст] // Хрестоматия по общей психологии: Психология мышления / Под ред. Ю.Б.Гиппенрейтер, В.В.Петухова. - М.: Изд-во МГУ, 1981. – с. 36-43.

2. Лурия, А.Р. Речь и мышление [Текст] / А.Р. Лурия. - М.: Изд-во МГУ, 1975. - с.52-93.

Семінарське заняття 14.

1.Слово й поняття. Висловлення й думка.

2.Слово та його семантична будова.

3.Функціональні еквіваленти поняття.

4.Синтаксичні засоби висловлення. Види мовного висловлення та їх структура: комунікація події та комунікація відношень.

5.Проблема розуміння (декодування) повідомлення.

Семінарське заняття 15.

1.Історія досліджень внутрішнього мовлення.

2.Концепція організації внутрішньомовленнєвої ланки.

3. Внутрішнє мовлення як механізм утворення смислових комплексів.

Першоджерело для конспектування: Ушакова Т.Н. Проблема внутренней речи [Текст] / Т.Н. Ушакова // Вопр. психологии.- 1985.-№2. - С.39-51.

Список рекомендованої літератури:

1. Веккер, Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т./ Л.М. Веккер. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974.

2. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] /А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.

3. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.

4. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов/ А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.

5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.

6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001.- 678с.

7. Байер, О. О. Методичні матеріали до колоквиуму із теми «Мислення та мовлення» за дисципліною «Загальна психологія» [Текст] / О.О. Байер. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – 12 с.

Змістовий модуль 17. Психологія уяви

Семінарське заняття 16.

1. Поняття про уяву.
2. Місце уяви в структурі психічних явищ.
3. Функції, види, механізми уяви.
4. Уява і творчість.
5. Уява як основа цілепокладання.
6. Активна уява як засіб «спілкування» із несвідомим.
7. Методи вивчення й розвитку уяви.

Першоджерело для конспектування: Выготский, Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте [Текст] / Л.С. Выготский. - М.: Просвещение, 1991. - 93 с.

Семінарське заняття 17.

1. Образ світу.
2. Стимульна парадигма у психології.
3. Поняття образу світу та його закономірності (за О.М.Леонтьєвим).
4. Внутрішні та зовнішні структури образу світу.
5. Образ світу та пізнавальні процеси.

Список рекомендованої літератури:

1. Веккер, Л.М. Психические процессы [Текст]: в 3-х т./ Л.М. Веккер. - Л.: Изд-во ЛГУ, 1974.
2. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2001. – 511с.
3. Лурия, А.Р. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Р. Лурия. – СПб.: Питер, 2007. – 320с.
4. Маклаков А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
5. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с.
6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб.: Питер, 2001.- 678с.

II КУРС, IV СЕМЕСТР

Змістовий модуль 18. Вступ до психології особистості

Семінарське заняття 1.

1. Індивід, особистість, суб'єкт, індивідуальність – спільне та своєрідне в психології. Поняття особистості в психології.
2. Класифікація теорій особистості.

Семінарське заняття 2.

1. Структура особистості.

2. Спрямованість особистості.
3. Рівень домагань.
4. Самосвідомість та самооцінка.

Семінарське заняття 3.

1. Факторні і типологічні теорії особистості.
2. Факторні моделі особистості Г.Айзенка та Р.Кеттелла.
3. Модель «Великої п'ятірки» та її значення в сучасній психології.

Семінарське заняття 4.

1. Питання розвитку та становлення особистості.
2. Дискусійне питання сутності та значення детермінант особистісного розвитку.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Асмолов, А.Г. Психология личности [Текст] / А.Г. Асмолов. - М.: Изд-во МГУ, 1990 - 367с.
2. Копець, Л.В. Психологія особистості [Текст] / Л.В. Копець. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 460с.
3. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. – 583с.
4. Носенко, Е. Л. Сучасні напрями зарубіжної психології. Психологія особистості [Текст]: підручник / Е. Л. Носенко, І. Ф. Аршава. – Д. : ДНУ, 2009. – 476с.
5. Олпорт, Г. Личность: проблема науки или искусства? [Текст] // Психология личности. Тексты. Под ред. Гиппенрейтер Ю.Б., Пузырея А.А. - М.: Изд-во МГУ, 1982. - с.228-230.
6. Холл, К.С., Линдсей, Г. Теории личности [Текст] / К.С. Холл, Г. Линдсей. – М.: "КСП+", 1997. – 578с.
7. Хьелл, Л., Зиглер, Д. Теории личности [Текст] / Л.Хьелл, Д. Зиглер. – СПб.: Питер, 2002. – 486с.

Додаткова:

1. Божович, Л.С. Личность и ее формирование в детском возрасте [Текст] / Л.С.Божович. – М.: Просвещение, 1968. – 364с.
2. Братусь, Б.С. Аномалии личности [Текст] / Б.С. Братусь. – М.: Мысль, 1988. – 301с.
3. Дрозденко, К.С. Загальна психологія у практичному вимірі [Текст]: Підручник / К.С. Дрозденко. – К.: ВД “Професіонал”, 2007. – с. 366- 461.
4. Личность: Определение и описание [Текст] // Вопросы психологии. – 1992. – №3. – С.34–41.
5. Немов, Р.С. Психология [Текст]: в 3-х кн./ Р.С. Немов – М. 1999. – Кн.1.-с.335-373.
6. Петровский, А.В. Ярошевский, М.Г. Психология [Текст] / А.В. Петровский, М.Г.Ярошевский. – М.: Эксмо-пресс, 2000. – с.336-353; 353-384.

Змістовий модуль 19. Індивідуально-психологічні особливості людини

Семінарське заняття 5.

1. Поняття індивідуально психологічних особливостей.
2. Темперамент як психологічне поняття.
3. Властивості нервової системи як фізіологічна основа темпераменту.
4. Темперамент і діяльність.

Семінарське заняття 6.

1. Темперамент та характер – спадковість та взаємовплив.
2. Психологічні підходи до дослідження характеру.
3. Акцентуований характер.
4. Формування характеру.

Семінарське заняття 7.

1. Загальна характеристика здібностей.
2. Психологічна структура здібностей: задатки, обдарованість, талант.
3. Психологічні теорії здібностей.

Семінарське заняття 8.

1. Питання розвитку здібностей.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Асмолов, А.Г. Психология личности [Текст] / А.Г. Асмолов. - М.: Изд-во МГУ, 1990. – 367с.
2. Гиппенрейтер, Ю.Б. Введение в общую психологию [Текст] / Ю.Б. Гиппенрейтер. - М.: ЧеРо, 2001. – 389с.
3. Копець, Л.В. Психологія особистості [Текст] / Л.В. Копець. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 460с.
4. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст]: учеб. для вузов / А.Г. Маклаков. – СПб.: Питер, 2007. - с.553-565.
5. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. - СПб., 2001. - с.613-620.

Додаткова:

1. Немов, С.Р. Психология [Текст]: в 3-х т./ С.Р. Немов. - Т.1. М.: Владос, 1999. - с.373-423.
2. Петровский, А.В. Ярошевский, М.Г. Психология [Текст] / А.В. Петровский, М.Г. Ярошевский. – М.: Эксмо-пресс, 2000. – с.370-384.

Змістовий модуль 20. Психологія мотивації

Семінарське заняття 9.

1. Мотив як психологічне поняття.
2. Співвідношення понять “потреба”, “мотив”, “мотивація”.
3. Актуальні та потенційні мотиви.

4. Моністичні уявлення про природу мотиву.

Семінарське заняття 10.

1. Психологічні теорії потреб та мотивації.
2. Варіанти класифікації мотивів та потреб. А. Маслоу, Г. Мюррей, У. Мак-Дауголл, П.В. Сімонов, С.Б. Каверін.

Семінарське заняття 11.

1. Динамічна теорія мотивації К. Левіна.
2. Поняття квазіпотреби, валентності, поля у теорії К. Левіна.

Семінарське заняття 12.

1. Мотиваційне обумовлення та мотиваційне опосередковування.
2. Мотивована поведінка як характеристика особистості.
3. Зовнішні та внутрішні мотиви.

Семінарське заняття 13.

1. Психологічна характеристика окремих мотивів та потреб.
2. Мотивація досягнення успіху та уникнення невдач.
3. Закон Йеркса-Додсона в психології.
4. Порухення мотиваційної сфери.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Братусь, Б.С. Аномалии личности [Текст] / Б.С. Братусь. - М.: Мысль, 1988. - 301с.
2. Вилюнас, В.К. Психологические механизмы мотивации человека [Текст] / В.К. Вилюнас. - М.: Изд-во МГУ, 1990.
3. Годфруа, Ж. Что такое психология [Текст]: в 2-х т./ Ж. Годфруа. - М.: Мир, 1992. - Т.1. - 398с.
3. Зейгарник, Б.В. Теория личности Курта Левина [Текст] / Б.В. Зейгарник. - М.: Изд-во МГУ, 1981. - 108 с.
4. Ильин, Е.П. Мотивация и мотивы [Текст] / Е.П. Ильин. - СПб.: Питер, 2000. - 567с.
5. Каверин, Б.С. О психологической классификации потребностей [Текст] / Б.С. Каверин // Вопр. психологии. - 1987. - №5. - С.121-128.
6. Копець, Л.В. Психологія особистості [Текст] / Л.В. Копець. - К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2007. - 460с.
7. Креч, Д., Кратчфилд, Р., Ливсон, Н. Фрустрація, конфлікт, захиста [Текст] / Д. Креч, Р. Кратчфилд, Н. Ливсон // Вопр. психологии. - 1991. - №6. - С.69-82.
8. Леонтьев, А.Н. Лекции по общей психологии [Текст] / А.Н. Леонтьев. - М.: Смысл, 2007. - 511с.
9. Маклаков, А.Г. Общая психология. СПб.: Питер, 2007.
10. Пальм, Г.А. Загальна психологія [Текст]: навч. посібник / Г.А. Пальм. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 256с.

11. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн . – СПб.: Питер, 2001. - 678с.

Додаткова:

1. Дрозденко, К.С. Загальна психологія у практичному вимірі [Текст]: Підручник / К.С. Дрозденко. – К.: ВД “Професіонал”, 2007. – С. 366- 461.
2. Иванников, В.А. Потребности как жизненные задачи [Текст] / В.А. Иванников // Вестн. Моск.ун-та. - Сер.14. -Психология. - 1997. - №1. - С.14-17.
3. Ильин, В.П. Сущность и структура мотива [Текст] / В.П. Ильин // Психологический журнал. - 1995. - №2. - С.27-41.
4. Леонтьев, Д.А. Жизненный мир человека и проблема потребностей [Текст] / Д.А. Леонтьев // Психолог. журн. - 1992. - №2. - С.107-120.
5. Хекхаузен, Г. Мотивация и деятельность [Текст]: в 2-х т./ Г. Хекхаузен. -М.: Педагогика, 1986.
6. Хьелл, Л., Зиглер, Д. Теории личности [Текст] / Л. Хьелл, Д. Зиглер. - СПб, 2002. – 486с.
- 7.Обуховский, К. Психология влечений человека [Текст] / К. Обуховский. -М.: Прогресс, 1972. – 294с.

Змістовий модуль 21. Психологія емоцій

Семінарське заняття 14.

1. Місце емоцій у системі психічних явищ.
2. Емоції та пізнавальні процеси.
3. Єдність афекту та інтелекту.
4. Емоції та мотивація. Функції емоцій.
5. Регуляторна функція емоцій. Види емоцій.

Семінарське заняття 15.

1. Проблема класифікації емоцій.
2. Теорія емоцій Б.Спінози.
3. Трьохкомпонентні теорія емоцій В.Вундта.
4. Органічні теорії емоцій Ч.Дарвина, Джемса-Ланге, Кеннона-Барда.
5. Теорія диференціальних емоцій К.Ізарда.
6. Інформаційна теорія емоцій.

Семінарське заняття 16.

- 1.Емоції та діяльність.
- 2.Емоції та особистість.
- 3.Поняття і види емоційної спрямованості.
- 4.Емоційність як особистісна риса.
- 5.Окремі види емоцій.
6. Емоційні психологічні типи.

Семінарське заняття 17.

- 1.Умови виникнення емоційного процесу.

2. Емоції як факт свідомості.
3. Емоційні явища як специфічний вид фізіологічних процесів.

Семінарське заняття 18.

1. Синдром емоційного “вигорання”.
2. Алекситимія як психологічне явище.
3. Порушення емоційної сфери.
4. Особливості емоційно-вольової сфери при психопатіях.

Семінарське заняття 19.

1. Загальне уявлення про адаптацію та функціональні стани організму людини.
2. Характеристика станів організму та психіки.
3. Поняття емоційного стресу.
4. Регуляція емоційних станів.

Семінарське заняття 20.

1. Поняття, теорії та види копінг-стратегій.
2. Ефективна подолаюча поведінка як запорука професіоналізму та психологічного благополуччя.

Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Вилюнас, В. Психология эмоций [Текст] / В. Вилюнас. Хрестоматия. СПб.: Питер, 2006.- 496с.
2. Изард, К. Е. Эмоции человека [Текст] / К.Е. Изард. - М.: Наука, 1980. – С. 52-61, 83-88.
3. Кириленко, Т.С. Психология: емоційна сфера особистості. [Текст] / [Текст]: навч. посібник / Т.С. Кириленко. - К.: Либідь, 2007. – 254с.
4. Копець, Л.В. Психология личности [Текст] / Л.В. Копець. – К.: Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 460с.
5. Маклаков, А.Г. Общая психология [Текст] / А.Г. Маклаков. - СПб. Питер, 2007. - Гл. 16. Эмоции. - С. 392- 415.
6. Рубинштейн, С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн.- СПб.: Питер, 2001. – 678с.

Додаткова:

1. М’ясоїд, П.А. Загальна психологія [Текст] / П.А. М’ясоїд. - К.: Вища школа, 2000.
2. Рейковский, Я. Экспериментальная психология эмоций [Текст] / Я. Рейковский. - М.: Прогресс, 1979. – 406с.
3. Совладающее поведение: Современное состояние и перспективы [Текст] / Под ред. А. Л. Журавлева, Т. Л. Крюковой, Е. А. Сергиенко. – М. : Изд-во «Институт психологии РАН», 2008. – 474с.

Змістовий модуль 22. Психологія волі

Семінарське заняття 21.

1. Основні підходи і тенденції вивчення волі.

2. Теорії волі Д. М.Узнадзе, В. А.Іваннікова, Ю.Куля.

Семінарське заняття 22.

1. Механізм вольового регулювання.
2. Вольові стани та вольові якості особистості.

Семінарське заняття 23.

1. Розвиток волі
2. Порушення волі.

Семінарське заняття 24.

1. Розвиток особистості як психологічна задача.
2. Психічний та особистісний розвиток.
3. Основні детермінанти розвитку особистості.

Список рекомендованої літератури:

1. Иванников, В.А. Психологические механизмы волевой регуляции [Текст] / учеб. Пособие / В.А. Иванников. - 3-е изд. – СПб.: Питер, 2006. – 208с.
2. Коpecь, Л.В. Психологія особистості [Текст] / Л.В. Коpecь . – К.:Вид. дім “Києво-Могилянська академія”, 2007. – 460с.
3. Фельдштейн, Д.И. Психология развития человека как личности [Текст]: избр.тр. в 2-х т. / Д.И. Фельдштейн. - Т.1. М.: Наука, 2005. – с.23-62.

ТЕСТИ ДО ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

Модуль № 1-2

1. Психологія – наука про...
 - а) психіку;
 - б) свідомість;
 - в) поведінку людини;
 - г) взаємовідносини між людьми.
2. Термін «психологія» в науковому вжитку вперше з'явився у ...
 - а) XVI ст.;
 - б) XX ст.;
 - в) XVIII ст.;
 - г) III ст. до н.е.
3. Перша психологічна лабораторія була заснована:
 - а) В. Вундтом;
 - б) у 1732 році;
 - в) усі відповіді правильні.
4. Яка відповідь є найбільш точною? Біхевіоризм наполягає на:
 - а) неможливості об'єктивного вивчення психіки;
 - б) користі концепції свідомості;
 - в) відповідності реакції до стимулу;
 - г) всі відповіді неправильні.
5. Яке з наведених понять відповідає «Psyche» у стародавніх греків:
 - а) нервова система;
 - б) душа;
 - в) психіка;
 - г) свідомість.
6. Яке з тверджень передає зміст поняття «когнітивна карта»:
 - а) індивідуально–типична схема організації пізнавальних процесів;
 - б) неусвідомлена установка, яка визначає динаміку розумових процесів;
 - в) просторова організація когнітивних процесів;
 - г) образ знайомого просторового оточення.
7. Відповідь на запитання про переживання, яка висловлена у термінах зовнішніх об'єктів, а не в термінах власних відчуттів та їхніх якостей, має назву:
 - а) екстерналізація;
 - б) раціоналізація;
 - в) помилка стимулу;
 - г) інтроспекція.
8. Експериментальна інтроспекція – це науковий метод, головний недолік якого полягає в його суб'єктивності:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
9. Експерименти В. Вундта мали за мету вивчення функцій свідомості:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
10. Платон вважав, що душа кожної людини складається з 4 частин:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
11. Співвіднесіть ім'я вченого та проблеми, які він розробляв, поняття, які ввів у науку:

А) В.Вундт	а) когнітивна карта
Б) У.Джемс	б) структура свідомості
В) Дж.Уотсон	в) оперантне обумовлювання
Г) І.П.Павлов	г) рефлекс
Д) Б.Скіннер	д) функції свідомості
Е) Р.Декарт	е) рефлексія
Є) Дж. Локк	є) структура поведінки
Ж) Н.Толмен	ж) класичне обумовлювання
12. Вставте необхідні слова:

Психіка – це особлива ... високоорганізованої матерії.
Перша психологічна лабораторія була заснована В. Вундтом у ... р.
Арістотель вважав, що розум (психіка) – це одна з ... тіла.
13. Психіка – це ...
 - а) властивість душі;
 - б) властивість мозку;
 - в) відділ мозку;
 - г) прояв свідомості.

14. До основних функцій психіки **не** відноситься:
- а) регулятивна;
 - б) захисна;
 - в) пізнавальна;
 - г) комунікативна.
15. Дослідженням зв'язків між особливостями психіки та соціальним оточенням займається:
- а) зоопсихологія;
 - б) соціальна психологія;
 - в) парапсихологія;
 - г) інженерна психологія.
16. Соціальна психологія досліджує вікові змінення психіки людини:
- а) правильно;
 - б) неправильно.
17. Представники гештальтпсихології вважають, що наше сприймання світу складається з елементів, які мозок навчається організовувати:
- а) правильно;
 - б) неправильно.
18. Згідно з теорією психоаналізу, провідну роль у детермінації поведінки відіграє несвідоме:
- а) правильно;
 - б) неправильно.
19. Гуманістичний погляд на розвиток особистості виходить скоріше з песимістичного уявлення про природу людини:
- а) правильно;
 - б) неправильно.
20. Гуманістична психологія виникла як “третя сила” по відношенню до:
- а) психоаналізу та когнітивної психології;
 - б) біхевіоризму та гештальтпсихології;
 - в) біхевіоризму та психоаналізу;
 - г) психоаналізу та соціобіології.
21. Психічний процес залежить від чинників, що його спричинюють, згідно з принципом:
- а) індетермінізму;
 - б) розвитку;
 - в) детермінізму;
 - г) системності.
22. Принцип, який вимагає розглядати психічне явище у постійному змінюванні, русі, має назву принципу:
- а) детермінізму;
 - б) розвитку;
 - в) переходу кількісних змін у якісні;
 - г) об'єктивності.
23. Парадигма - це:
- а) сукупність теоретичних і методологічних передумов, що визначають конкретне наукове дослідження;
 - б) підстава вибору проблем дослідження;
 - в) модель, зразок для вирішення дослідницьких задач;
 - г) всі відповіді правильні;
 - д) всі відповіді неправильні.
24. Найбільш загальні поняття, що відбивають основні властивості і закономірності явищ об'єктивної реальності і визначають характер науково-теоретичного мислення епохи мають назву:
- а) закон;
 - б) закономірність;
 - в) принцип;
 - г) категорія.
25. Ви сформулювали головну проблему дослідження. Наступним кроком повинно бути:
- а) формулювання вихідної гіпотези;
 - б) обрання методики вимірювання;
 - в) знайомство з літературою;
 - г) обрання об'єкта дослідження.
26. Для встановлення причинно-наслідкових відношень найбільш ефективним є метод:
- а) польове спостереження;
 - б) кореляційний аналіз;
 - в) клінічний;
 - г) експериментальний.
27. Цілеспрямоване, планомірне сприймання об'єктів, в пізнанні яких зацікавлена особистість, це:
- а) експеримент;
 - б) контент-аналіз;
 - в) спостереження;
 - г) аналіз продуктів діяльності.
28. Які методи психологічного дослідження **не** належать до класифікації Б.Г. Ананьєва:

- а) організаційні;
- б) емпіричні;

- в) інтерпретаційні;
- г) інформаційні.

29. Вставте необхідні слова:

Методика - це конкретне втілення ... відповідно до мети дослідження.

Тести передбачають строго ... процедуру збирання, обробки та інтерпретації даних.

... вивчає роль різних мозкових структур у виникненні тих чи інших психічних актів.

Діяльнісний підхід виходить з принципу єдності ... та

Причинно-наслідковий зв'язок певних явищ при їхній взаємодії, який існує об'єктивно та повторюється, має назву ... і відбивається у формулюванні

Модуль № 3

1. Думку, що психічні процеси за своєю сутністю є процеси фізіологічні, стверджує:
 - а) теорія психофізіологічного паралелізму;
 - б) теорія механічної totoжності;
 - в) теорія єдності психіки та мозку;
 - г) концепція френології.
2. Те, що психічні та фізіологічні процеси виникають водночас, але мають якісні відмінності, стверджує:
 - а) теорія психофізіологічного паралелізму;
 - б) теорія механічної totoжності;
 - в) теорія єдності психіки та мозку;
 - г) концепція френології.
3. Те, що психічне і фізіологічне утворюють два самостійні ряди явищ, які відповідають один одному, але не перетинаються й не впливають один на одного, стверджує:
 - а) теорія психофізіологічного паралелізму;
 - б) теорія механічної totoжності;
 - в) теорія єдності психіки і мозку;
 - г) концепція френології.
4. Яке твердження є правильне?
 - а) до центральної нервової системи відносяться великі півкулі головного мозку, бо саме вони здійснюють найскладніші психічні функції.
 - б) до центральної нервової системи, крім великих півкуль головного мозку, відноситься ще й мозковий стовбур і спинний мозок.
5. В якому з наведених рядків перелічено всі характерні ознаки умовного рефлексу:
 - а) вроджений, змінний, забезпечує пристосування до змінних умов середовища;
 - б) набутий, постійний, забезпечує пристосування до незмінних умов середовища;
 - в) набутий, тимчасовий, забезпечує пристосування до змінних умов середовища;
 - г) набутий, тимчасовий, забезпечує пристосування до незмінних умов середовища.
6. Аналіз об'єктивної дійсності забезпечується:
 - а) аналізатором в цілому;
 - б) тільки ядерною частиною аналізатора;
 - в) тільки рецепторною частиною аналізатора;
 - г) рецепторною і ядерною частинами аналізатора.
7. Назву умовного має подразник, який:
 - а) найсильніший серед подразників, що діють одночасно;
 - б) закономірно викликає орієнтовну реакцію організму;
 - в) сигналізує організму про небезпеку;
 - г) набуває сигнального значення при умові поєднання його з безумовним подразником.
8. Співвіднесіть частини поверхні півкуль головного мозку та функції, які вони виконують у психічному житті:
 1. Лобна частина
 - а) центри слуху;

2. Тім'яна частина
3. Потилична частина
4. Вискова частина
- б) центри зору;
в) центри дотику;
г) центри мови, мислення.
9. Співвіднести функції правої та лівої півкулі головного мозку:
1. Права півкуля
2. Ліва півкуля
- а) читання;
б) логічні операції;
в) орієнтація у просторі;
г) рахування;
д) сприймання музики;
е) інтуїція.
10. Згідно з гіпотезою О.М.Леонтьєва, критерієм появи зачатків психіки у живих організмів є:
- а) здатність до пошукової поведінки;
б) наявність чутливості;
в) здатність до гнучкого пристосування до середовища;
г) уміння “програвати” дію у внутрішньому плані.
11. З переходом організму з гомогенного середовища до матеріально оформленого середовища предметів пов'язане виникнення:
- а) подразливості;
б) чутливості;
- в) чуттєвості;
г) почуттів.
12. Здатність вибірково й специфічно відповідати на життєво значущі впливи середовища відповідно потребам обміну речовин та збереження цілісності організму має назву:
- а) реакція;
б) подразливість;
в) відображення;
г) чутливість.
13. Біологічна форма відображення – це ...
- а) поведінка;
б) умовний рефлекс;
- в) подразливість;
г) чутливість.
14. Інстинктивна поведінка:
- а) уроджена;
б) спрямована на виживання організму;
д) всі відповіді неправильні.
- в) має спільні механізми в усіх біологічних видів;
г) всі відповіді правильні;
15. Імпринтинг:
- а) може спрямовуватися на будь-який об'єкт;
б) виникає завдяки схрещуванню;
в) ніколи не згасає;
- г) може актуалізуватися у будь-якому віці;
д) всі відповіді правильні;
е) всі відповіді неправильні.
16. Свідомість властива:
- а) всім тваринам;
б) хребетним;
- в) людиноподібним мавпам;
г) людині.
17. На стадії елементарної сенсорної психіки здійснюється відображення:
- а) біологічних подразників;
б) окремих якостей предметів;
- в) цілісних предметів;
г) відношень між предметами.
18. На стадії перцептивної психіки здійснюється відображення:
- а) біологічних подразників;
б) окремих якостей предметів;
- в) цілісних предметів;
г) відношень між предметами.
19. Вставте необхідні слова:
У людини та тварин відомий феномен ... – глибокої прихильності до першого придатного предмету, який опинився в полі сприймання відразу ж після народження. Тільки представники видів, які мають здатність до ... та набуття навичок, можуть впоратися з новими ситуаціями й виробити нові форми поведінки, що допомагають їм адаптуватися.

Поштовхом до виникнення свідомості була поява

Модуль № 4

1. Поняття вищих психічних функцій ввів у науку:
 - а) Л.С.Виготський;
 - б) О.М.Леонт'єв;
 - в) О.Р.Лурія;
 - г) П.Я.Гальперін.
2. Специфічно людський шлях онтогенезу, цілком відсутній у тварин, це:
 - а) засвоєння або привласнення суспільно-історичного досвіду;
 - б) розгортання генетичних програм поведінки;
 - в) формування навичок;
 - г) вироблення умовних рефлексів.
3. У дитини спадкоємні органічні передумови розвитку відрізняються від тваринних такими рисами:
 - а) жорстко не детермінують майбутню поведінку;
 - б) у генетичних структурах мозку людини не зміг зафіксуватися відносно молодий власне людський досвід, тобто досягнення її культурної історії;
 - в) мозок людини відрізняється надзвичайною пластичністю, особливою здатністю до прижиттєвого формування функціональних систем;
 - г) всі відповіді правильні;
 - д) всі відповіді неправильні.
4. Поняття “мозок” і “матеріальне” знаходяться в такому ж відношенні, як “свідомість” і:
 - а) фізіологічне;
 - б) реальне;
 - в) ідеальне;
 - г) активне.
5. Нормальному стану свідомості відповідає:
 - а) гіперактивність;
 - б) наявність β -ритмів;
 - в) присмерковий стан свідомості;
 - г) легке переключення уваги.
6. Свідоме відображення на відміну від психічного відображення тварин – це відображення предметної дійсності в її зв'язку з наявним ставленням до неї суб'єкта:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
7. Будь-яка “діяльність” тварин спрямована на предмети біологічної потреби й спонукається цими предметами:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
8. Складна діяльність вищих тварин підкоряється зв'язкам і відносинам споконвічно суспільним:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
9. Поведінка сучасної культурної дорослої людини є результат двох різних процесів: біологічної еволюції тварин і історичного розвитку людства:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
10. Вставте необхідні слова:

Узагальнене відображення дійсності, вироблене людством, фіксується в системі
Біологічна еволюція тварин і історичний розвиток людства у ... складають дві незалежні лінії.
Біологічна еволюція та історичний розвиток в ... злиті воєдино,
11. Поняття несвідомого набуло конкретно-психологічного змісту у концепції:
 - а) З.Фрейда;
 - б) Г.Лейбница;
 - в) К.Юнга;
 - г) А.Адлера.
12. Автоматизми та навички належать до неусвідомлених механізмів свідомих дій:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
13. До неусвідомлених механізмів свідомих дій **не** належить установка:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.
14. Навички ніколи не усвідомлюються й не можуть бути усвідомлені:
 - а) правильно;
 - б) неправильно.

15. Психоданаліз – це назва:
- а) теоретичного напрямку в психології;
 - б) особливої методології дослідження психіки;
 - в) психотерапевтичного методу;
 - г) всі відповіді правильні;
 - д) всі відповіді неправильні.
16. Поняття колективного несвідомого ввів у науку:
- а) А.Адлер;
 - б) К.Юнг;
 - в) З.Фрейд;
 - г) А.Маслоу.
17. До неусвідомлених механізмів свідомих дій належать (можливо декілька відповідей):
- а) неусвідомлені автоматизми;
 - б) неусвідомлена установка;
 - в) надсвідомі процеси;
 - г) неусвідомлені супроводи свідомих дій.
18. Завдяки навичці:
- а) дія починає здійснюватися швидко і точно;
 - б) відбувається вивільнення свідомості, яка може бути спрямована на освоєння більш складної дії;
 - в) відбувається засвоєння досвіду;
 - г) всі відповіді правильні;
 - д) всі відповіді неправильні.
19. Вставте необхідні слова:
 Неусвідомлена ... – готовність організму або суб'єкта до здійснення певної дії чи до реагування певним чином.
 Мимовільні рухи, тонічні напруги, міміка та пантоміміка – це неусвідомлені ... свідомих дій.
 Процес, за допомогою якого енергія, спочатку спрямована на сексуальні чи агресивні цілі, перенаправляється до інших цілей, часто художніх, інтелектуальних чи культурних, має назву

Модуль № 5

1. Зовнішніми проявами психічної діяльності людини є:
- а) поза, міміка, інтонація;
 - б) установки;
 - в) відчуття;
 - г) очікування.
2. Виконання діяльності базується на психофізіологічних механізмах, які вивчені у межах:
- а) фізіології активності;
 - б) психоаналітичної теорії;
 - в) постулату безпосередності;
 - г) когнітивної психології.
3. Основною одиницею аналізу діяльності є:
- а) операція;
 - б) дія;
 - в) мотив;
 - г) мета.
4. Усвідомлюваний результат, на досягнення якого спрямовано діяльність, має назву:
- а) потреба;
 - б) мотив;
 - в) мета;
 - г) задача.
5. Процес, спрямований на досягнення мети, має назву:
- а) операція;
 - б) дія;
 - в) мотив;
 - г) навичка.
6. Спосіб, яким здійснюється дія в певних умовах, має назву:
- а) навичка;
 - б) операція;
 - в) реакція;
 - г) рух.
7. Психологічну теорію установки розробив:
- а) О.М. Леонтьєв;
 - б) Д.М. Узнадзе;
 - в) С.Л. Рубінштейн;
 - г) Л.С. Виготський.
8. Вперше положення теорії діяльності почав розробляти Д.М. Узнадзе.

- а) правильно; б) неправильно.
9. Основними видами діяльності людини є політична, спортивна, художньо-естетична.
- а) правильно; б) неправильно.
10. Відносно завершений елемент структури діяльності, який спрямований на досягнення цілі – це
- а) операція; в) активність;
б) дія; г) мотив;
д) навичка.
11. Регулювання процесу виконання дальності виконує ... компонент.
- а) моторний; г) перцептивний;
б) мнемічний; д) мислиневий;
в) сенсорний; е) імажитивний.
12. ... спонукає людину до діяльності.
- а) активність; в) поведінка;
б) ціль; г) мотив.
13. Образ бажаного майбутнього, усвідомлюваний результат, на досягнення якого спрямована дія, - це:
- а) операція; г) мотив;
б) потреба; д) ціль;
в) задача; е) відсутня вірна відповідь.
14. Вставте необхідні слова:
Свідомість людини зароджується, розвивається та виявляється в
Дія – це процес, спрямований на досягнення ... мети.
Взаємозалежне відображення мети та умов її досягнення має назву

Модуль № 6

1. Процеси, які пов'язують сприймання та рух, мають назву:
- а) сенсомоторні; в) емоційно–моторні;
б) ідеомоторні; г) афективно–вольові.
2. При виробленні навички спостерігається (декілька відповідей):
- а) окремі рухи зливаються в єдиний процес;
б) рухи становляться точними, правильними;
в) зменшується швидкість тих або інших дій;
г) увага звертається не на засоби, а на результат діяльності.
3. При виробленні навички зменшується роль рухового аналізатора та збільшується – зорового.
- а) правильно; б) неправильно.
4. Співвіднесіть етап формування навички та її характер:
1. Ознайомлюваний	а) пластичне пристосування до ситуації;
2. Підготовчий (аналітичний)	б) автоматизація елементів дії;
3. Стандартизований (синтетичний)	в) осмислення дій і їх уявлення;
4. Варіючий (ситуативний)	г) свідоме, але невміле виконання.
5. Співвіднесіть етап формування навички та її мету:
1. Ознайомчий	а) оволодіння окремими елементами дій, аналіз способів виконання;
2. Підготовчий (аналітичний)	б) ознайомлення з прийомами виконання дій;
3. Стандартизований (синтетичний)	в) сполучення і об'єднання елементарних рухів у єдину дію;
4. Варіючий (ситуативний)	г) оволодіння довільним регулюванням характеру дії.
6. В організації складних рухів беруть участь, як правило, відразу декілька рівнів:
- а) правильно; б) неправильно.

7. У свідомості людини представлені тільки ті компоненти руху, що будуються на провідному рівні, робота нижчих або “фонових” рівнів, як правило, не усвідомлюється:
- а) правильно; б) неправильно.
8. Співвіднесіть вид руху та провідний рівень його побудови:
А	1) жести глухонімих;
В	2) вільна гімнастика;
С	3) тремтіння пальця скрипаля;
Д	4) прицілювання;
Е	5) керування автомобілем.
9. Схема рефлекторного кільця належить:
- а) М.О.Бернштейну; в) І.М.Сеченову;
б) І.П.Павлову; г) П.К.Анохіну.
10. Вставте необхідні слова:
Провідний рівень побудови руху визначається змістом або ... руху.
Сенсорні корекції – це корекції, які поступають до ... ланки руху на підставі ... інформації про долю реального поточного руху.
Рухи – ... дії.
11. “Опредметненою потребою” назвав мотив:
- а) О.М.Леонт'єв; в) С.Л.Рубінштейн;
б) Д.О.Леонт'єв; г) Л.С.Виготський.
12. У теорії діяльності механізм утворення нових мотивів має назву:
- а) зсуву мотиву на мету; в) зсуву мети на мотив;
б) зсуву мотиву на умови; г) зсуву умови на мету.
13. Механізм зсуву мотиву діє:
- а) у дошкільному віці; г) на всіх етапах розвитку
б) у молодшому шкільному віці; особистості.
в) до юнацького віку;
14. Головне, що характеризує мотиваційну сферу особистості:
- а) ієрархія мотивів; в) відсутність усвідомлених мотивів;
б) незадоволеність мотивів; г) відсутність мотивів-стимулів.
15. Згідно з О.М.Леонт'євим, структуру свідомості складає:
- а) чуттєва тканина, значення й особистісний смисл;
б) відчуття, почуття, думки;
в) самосвідомість та рівень домагань;
г) чуттєва тканина, значення та самосвідомість.
16. Відношення мотиву до мети в теорії діяльності має назву:
- а) особистісний сенс; в) емоція;
б) значення; г) результат.
17. Самим актом фіксації на предметі потреба перетворюється – тепер вона є потребою саме в даному предметі, інший предмет чи навіть інший засіб задоволення означає іншу потребу:
- а) правильно; б) неправильно.
18. На відміну від мети, мотиви завжди усвідомлюються суб'єктом:
- а) правильно; б) неправильно.
19. Співвіднесіть рівні смислової сфери та їх характеристики:
А. Рівень прагматичних, ситуаційних сенсів.	а) це рівень моральних, загальнолюдських цінностей і сенсів, рівень вчинків і діянь;
Б. Егоцентричний рівень.	б) смисли цього рівня визначаються інтересами групи, до якої належить людина, або яку вона ставить вище за себе;

В. Групоцентричний рівень.

в) особистісні смисли цього рівня обертаються навколо власних інтересів: вигода, зручність, престижність тощо;

Г. Просоціальний рівень.

г) сенси цього рівня визначаються логікою досягнення цілей у конкретній ситуації і виконують службову роль в її усвідомленні;

20. Вставте необхідні слова:

Зустріч з предметом додає загальній активності, яка викликається потребою, певний напрямок, перетворює потребу на

Перетворення мети на мотив може відбутися в тому випадку, якщо накопичуються ... емоції.

Коли "завдання на сенс" вирішено, людина приходить до усвідомлення власних найбільш загальних смислових утворень – особистісних

Механізмом усвідомлення смислових ... є інтроспекція, продуктом – знання людини про те, що в неї існують певні смислові структури, які внаслідок усвідомлення виділяються як особистісні цінності.

21. Неусвідомлений стан готовності до певної діяльності, яка задовольняє потребу, має назву:

а) потяг;

в) установка;

б) інтерес;

г) бажання.

22. Основне джерело активності особистості, внутрішній стан недостатності чогось, має назву:

а) переконання;

в) особистісний смисл;

б) установка;

г) потреба.

23. Сукупність психічних процесів, які забезпечують рівень енергетики та спрямованість поведінки, має назву

а) мотивація;

в) спрямованість;

б) мотив;

г) потребнісний стан.

24. Поняття “мотив” та “мотивація” співвідносяться таким чином:

а) поняття “мотив” вужче поняття “мотивація”;

б) поняття “мотивація” вужче поняття “мотив”;

в) ці поняття – синоніми;

г) поняття “мотив” є різновидом поняття “мотивація”.

25. Поняття “мотивація” слугує родовим поняттям для позначення сукупності чинників, механізмів та процесів, спрямованих на задоволення потреби:

а) правильно;

б) неправильно.

26. Співвіднесіть назву мотивуючого чинника та його зміст:

А) потреби та інстинкти

1) фактори, від яких залежить як, яким чином здійснюється регуляція динаміки поведінки;

Б) мотиви

2) те, на що спрямовано активність;

В) емоції та установки

3) загальні джерела активності.

27. Мотив – це вербалізація мети та програми дії, на думку:

а) О.М.Леонтьєва;

в) К.Обухівського;

б) В.К.Вілюнаса;

г) Х.Хекхаузена.

28. Основні критерії захисних мотивів (за К.Обухівським):

а) зміст мети знаходиться в логічному протиріччі зі змістом програми;

б) програма лише частково пов'язана зі змістом мети;

в) негнучкість діяльності;

г) неусвідомленість програми.

29. Складна система різнохарактерних мотивів, які відображають різні сторони діяльності людини та її соціальні ролі, має назву:

а) мотиваційних властивостей особистості;

- б) мотиваційної сфери особистості;
- в) мотиваційної установки.

Модуль № 7-8

1. Центральною категорією психології пізнавальних процесів є категорія:
 - а) установки;
 - б) відношення;
 - в) образу;
 - г) відчуття.
2. Отримання первинних образів забезпечують:
 - а) сенсорно-перцептивні процеси;
 - б) процес мислення;
 - в) процес уявлення;
 - г) процес уяви.
3. Принцип специфічної енергії органів чуття виділив:
 - а) Г.Гельмгольц;
 - б) Дж.Берклі;
 - в) І.Мюллер;
 - г) К.Юнг.
4. Анатомо-фізіологічний апарат, призначений для прийому впливу певних подразників із зовнішнього та внутрішнього середовища та переробки їх у відчуття, має назву:
 - а) провідниковий відділ;
 - б) рецептор;
 - в) аналізатор;
 - г) рефлекс.
5. Максимальна величина подразника, яку здатен адекватно сприймати аналізатор, – це поріг відчуття:
 - а) нижній абсолютний;
 - б) диференціальний;
 - в) тимчасовий;
 - г) верхній абсолютний.
6. Те, що величина диференціального порога чутливості відносна, довів:
 - а) Е.Вебер;
 - б) Г.Фехнер;
 - в) В.Вундт;
 - г) С.Стівенс.
7. Між абсолютним порогом чутливості та чутливістю органів чуття існує залежність:
 - а) степенева;
 - б) логарифмічна;
 - в) прямо пропорційна;
 - г) зворотно пропорційна.
8. Змінення чутливості аналізатору заради пристосування до зовнішніх умов має назву:
 - а) синестезія;
 - б) сенсibiliзація;
 - в) адаптація;
 - г) акомодация.
9. Якісна характеристика відчуттів, що вказує їх приналежність певним органам чуття (зоріві, слухові тощо), це:
 - а) адаптація;
 - б) сенсibiliзація;
 - в) синестезія;
 - г) модальність.
10. Протопатичні відчуття на відміну від епікритичних:
 - а) дають точну локалізацію джерела подразнення в зовнішньому просторі;
 - б) мають постійну афективну забарвленість;
 - в) відображають більше об'єктивні процеси, ніж суб'єктивні стани;
 - г) дають точну локалізацію джерела подразнення в просторі тіла.
11. Рецептори, які спеціалізуються на відображенні впливів із внутрішнього середовища організму, мають назву:
 - а) екстероцептивні;
 - б) інтероцептивні;
 - в) пропріоцептивні;
 - г) внутрішні.
12. До основних властивостей відчуттів **не** належить:
 - а) якість;
 - б) інтенсивність;
 - в) тривалість;
 - г) обсяг.
13. Твердження, що інтенсивність відчуттів прямо пропорційна логарифму сили подразника, становить суть закону:
 - а) Стівенса;
 - б) Вебера–Фехнера;
 - в) Йеркса–Додсона;
 - г) Гельмгольца.
14. Згідно з думкою С.Стівенса, залежність між відчуттям і фізичним стимулом має характер:
 - а) логарифмічний;
 - б) степеневий;

в) зворотний;

г) прямий.

15. Вставте необхідні слова:

А. Основним джерелом наших знань про зовнішній світ є

Б. Особливість відчуттів полягає в тому, що в них відображаються предметів і явищ матеріального світу.

В. Психофізичний закон Вебера–Фехнера формулюється так: ... відчуття пропорційна логарифму силу подразника.

Модуль № 9-10

1. Сприймання є процес (результат) побудови образу об'єкта в перцептивному просторі суб'єкта:

а) за його безпосередній взаємодії з цим об'єктом;

б) за опосередкованій взаємодії з цим об'єктом;

в) за відсутності об'єкта, який сприймається;

г) за відсутності взаємодії.

2. Сукупність аналізаторів, яка забезпечує даний акт сприймання, має назву:

а) апперцепція;

в) перцептивна дія;

б) перцептивна система;

г) дотик.

3. Основним критерієм класифікації сприймання на сприймання простору, часу, руху є:

а) провідний аналізатор;

в) форма існування матерії;

б) предмет відображення;

г) активність суб'єкта.

4. Критерієм класифікації сприймання на сприймання художнє, математичне, технічне, музичне тощо є:

а) провідний аналізатор;

в) форма існування матерії;

б) предмет відображення;

г) вид діяльності.

5. Основою розподілу сприймання на довільне та мимовільне слугує:

а) провідний аналізатор;

б) предмет відображення;

в) форма існування матерії;

г) цілеспрямованість діяльності суб'єкта.

6. Вид сприймання, який складається на основі тактильного та рухового відчуттів, – це:

а) апперцепція;

в) спостережливість;

б) ілюзія;

г) дотик.

7. Субсенсорне сприймання – це один з проявів

а) несвідомого;

в) надсвідомого;

б) свідомого;

г) над-Я.

8. Помилкове сприймання реальних речей або явищ має назву:

а) агнозія;

в) ілюзія;

б) галюцинація;

г) марення.

9. Ілюзії сприймання **не** обумовлені:

а) особливостями будови ока;

б) специфікою процесу кодування та декодування інформації;

в) ефектом іррадіації;

г) темпераментом того, хто сприймає.

10. Образи, які виникають у людини за відсутності зовнішніх впливів на організм, мають назву:

а) ілюзії сприймання;

в) фантазії;

б) галюцинації;

г) мрії.

11. Залежність сприймання від змісту психічного життя людини та особливостей її особистості має назву:

а) інсайт;

в) апперцепція;

б) перцепція;

г) сенситивність.

12. Феномен відносної незалежності сприймання параметрів фігури від змінення її фону має назву:

а) ілюзія;

б) константність;

- в) цілісність; г) предметність.
13. Константність сприймання, – це властивість:
- а) уроджена; в) генетично обумовлена;
б) набута; г) часткова.
14. Здатність людини впізнавати предмет за його неповним або помилковим зображенням обумовлюється такою властивістю сприймання, як:
- а) цілісність; в) константність;
б) предметність; г) структурність.
15. У якому з наведених відношень знаходяться пари понять:
1. А) відчуття – Б) сприймання;
 2. А) сприймання – Б) психіка;
 3. А) сприймання – Б) уявлення;
 4. А) предметність – Б) сприймання;
 5. А) сприймання – Б) мислення.

Модуль № 11-12

1. Яке з наведених визначень пам'яті є найбільш повним і правильним?
 - а) пам'ять – це збереження раніше набутих вражень;
 - б) пам'ять – це процес використання раніш набутого досвіду в практичній діяльності;
 - в) пам'ять – це заснована на відчуттях і сприйманні здатність людини збагачувати свій досвід;
 - г) пам'ять – це здатність людини набувати, зберігати і відтворювати досвід.
2. В якому з рядків дано правильну класифікацію видів пам'яті за характером психічної активності?
 - а) образна, рухова, словесно-логічна, емоційна;
 - б) образна, рухова, зорова, словесно-логічна, короткочасна;
 - в) слухова, довільна, образна, рухова, словесно-логічна, емоційна;
 - г) образна, рухова, словесно-логічна, дотикова.
3. Генетично вихідною вважається пам'ять:
 - а) рухова; в) емоційна;
 - б) образна; г) словесно-логічна.
4. Вид пам'яті, який заснований на встановленні в матеріалі змістовних зв'язків, має назву:
 - а) механічна; в) емоційна;
 - б) логічна; г) аудіальна.
5. Структура довгострокової пам'яті:
 - а) асоціативна; в) алогічна;
 - б) неасоціативна; г) не з'ясована.
6. Обсяг інформації, що зберігається в короткочасній пам'яті:
 - а) 7 ± 2 ; в) границя невідома;
 - б) необмежений; г) у середньому 10.
7. “Введення” інформації в довгострокову пам'ять здійснюється завдяки механізму:
 - а) передувати; в) повторення;
 - б) уваги; г) іконічної пам'яті.
8. Співвідношення безпосереднього та опосередкованого запам'ятовування в процесі розвитку вивчав:
 - а) А.О.Смирнов; в) О.М.Леонтьєв;
 - б) О.Р.Лурія; г) В.П.Зінченко.
9. Г. Еббінгауз не вивчав вплив на запам'ятовування:
 - а) кількості матеріалу;
 - б) кількості повторень;
 - в) близькості та спрямованості асоціативних зв'язків;
 - г) характеру діяльності.

10. Негативний вплив діяльності, яка передувала запам'ятовуванню, має назву:
 а) ретроактивне гальмування; в) інтерференцією;
 б) проактивне гальмування; г) ремінісценцією.
11. Репрезентація інформації в сенсорному регістрі:
 а) слід сенсорного впливу;
 б) семантична;
 в) акустична або артикуляційна, можливо, зорова та семантична;
 г) логічна.
12. Мимовільне запам'ятовування залежить від:
 а) кількості повторень; в) обсягу матеріалу;
 б) наявності інтерферуючого матеріалу; г) місця матеріалу в структурі діяльності.
13. У семантичній пам'яті зберігається:
 а) автобіографічна інформація; в) засвоєні навички та дії;
 б) слова, поняття, правила та абстрактні ідеї; г) емоційно забарвлена інформація.
14. Вставте необхідні слова:
 А. Утворення зв'язків між різними уявленнями визначається не випадковими асоціаціями і не тим, який сам по собі матеріал, що запам'ятовується (наскільки добре він організований у структуру), а тим, суб'єкт.
 Б. Відтворення якого-небудь об'єкта в умовах повторного сприймання – це
 В. Інформація в довгостроковій пам'яті організована за принципом
 Г. У разі повної підміни запам'ятовування розумінням виникає
 Д. Ретроактивне гальмування ... , якщо матеріал двох завдань подібний.

Модуль № 13

1. Яке з наведених визначень уваги є найбільш правильним і повним?
 а) увага – це форма психічної діяльності, що виникає при дії об'єкта на органи чуття;
 б) увага являє собою вибіркоче сприймання об'єктів;
 в) увага – це форма психічної діяльності людини, що виявляється в скерованості та зосередженості її свідомості на певних об'єктах;
 г) увага – це робочий стан організму, установка аналізаторів на подразники.
2. У якому рядку всі перелічені властивості подразників сприяють привертанню до них уваги?
 а) раптовість, сила, тривалість, нерухомість;
 б) сила, контраст з фоном, нерухомість, раптовість;
 в) сила, монотонність, раптовість, зміна положення в просторі;
 г) раптовість, сила, зміна положення в просторі, контраст з фоном.
3. Яка діяльність вимагає від людини більших зусиль для підтримання уваги?
 а) цікава діяльність, що скеровується віддаленою метою;
 б) нецікава діяльність, що скеровується віддаленою метою;
 в) нецікава діяльність, що скеровується близькою метою;
 г) цікава діяльність, що скеровується близькою метою.
4. Здатність людини тривалий час зосереджуватися на об'єкті має назву:
 а) коливання уваги; в) обсяг уваги;
 б) стійкість уваги; г) концентрація уваги.
5. Здатність людини свідомо змінювати спрямованість своєї діяльності має назву:
 а) розподіл уваги; в) обсяг уваги;
 б) переключення уваги; г) коливання уваги.
6. За яких умов можливий розподіл уваги?
 а) при великій концентрації уваги на діяльність;
 б) при участі одних і тих же аналізаторів у діяльності;
 в) при участі в діяльності різних аналізаторів з однаковим ступенем оптимальної збудливості в кожному з них;

- г) при виконанні двох дій, на одній з яких увага зосереджується свідомо, а друга виконується більш чи менш автоматично.
7. За яких умов переключення уваги здійснюється легше?
- зв'язок між попередньою та наступною діяльністю незначний; нове завдання не дуже привабливе, а ступінь зосередженості на попередній діяльності невисокий;
 - зв'язок між попередньою і наступною діяльністю незначний; нове завдання цікаве, а ступінь зосередженості на попередній діяльності невисокий;
 - наявний зв'язок між попередньою та наступною діяльністю; нове завдання цікаве, а зосередженість на попередній діяльності невисока.
8. Чи залежить коливання уваги від характеру діяльності людини?
- не залежить, а настає закономірно через 2–3 секунди;
 - залежить лише від якості подразника, що діє;
 - залежить від характеру діяльності людини, якості подразників, що діють і виявляється закономірно через один і той же інтервал часу.
9. Представники когнітивної психології **не** розглядають увагу як:
- блок селекції інформації;
 - резервуар ресурсів;
 - специфічну передбачаючу активність;
 - особливий вид діяльності.
10. Автором теорії вольової уваги є:
- М.М.Ланге;
 - Т.Рібо;
 - Е.Тітченер;
 - М.Ф.Добринін.
11. Поняття “домінанта” в науковий оберт ввів:
- У.Найссер;
 - В.М.Бехтерев;
 - О.О.Ухтомський;
 - П.Я.Гальперін.
12. Зосередженість уваги на об'єкті внаслідок якихось його особливостей має назву уваги:
- мимовільної;
 - довільної;
 - післядовільної;
 - зорової.
13. Умовою виникнення мимовільної уваги **не** є:
- новизна подразника;
 - раптовість подразника;
 - інтерес людини;
 - втомленість людини.
14. Вставте необхідні слова:
- Увага – це ... і ... свідомості на якомусь предметі, явищі або переживанні.
 - У довільній увазі виявляється ... особистості.
 - Не всякий ... є увага, але всяка ... є контроль.

Модуль № 14

1. Опосередковане й узагальнене знання про предмет, основане на розкритті його істотних та об'єктивних зв'язків та відношень, – це:
- поняття;
 - судження;
 - умовивід;
 - силогізм.
2. Закономірності протікання розумового процесу вивчає:
- гносеологія;
 - логіка;
 - психологія;
 - фізіологія.
3. Сукупність стійких розумових форм і операцій, законів і правил їх перетворювання вивчає:
- гносеологія;
 - логіка;
 - психологія;
 - кібернетика.
4. Форма мислення, яка відображає зв'язки між предметами та явищами дійсності або їх властивостями й ознаками, має назву:
- судження;
 - поняття;
 - умовивід;
 - силогізм.
5. Процес уявного розчленовування цілого на частини або властивості – це:
- синтез;
 - абстрагування;

- в) узагальнення; г) аналіз.
6. Уявне виділення певних ознак, властивостей досліджуваного об'єкта та відволікання від інших – це:
- а) синтез; в) узагальнення;
б) абстрагування; г) аналіз.
7. За характером засобів, використовуваних при вирішенні задач, продуктивному мисленню протистоїть:
- а) репродуктивне; в) аналітичне;
б) критичне; г) аутистичне.
8. За характером задач творчому мисленню протистоїть:
- а) репродуктивне; в) аналітичне;
б) критичне; г) аутистичне.
9. Теоретичне та практичне мислення розрізняють:
- а) за характером засобів, використовуваних при вирішенні задач;
б) за характером перебігу розумових процесів;
в) за характером задач;
г) за змістом спонукальних механізмів розумового процесу.
10. Реалістичне та аутистичне мислення розрізняють:
- а) за характером засобів, використовуваних при вирішенні задач;
б) за характером перебігу розумових процесів;
в) за характером задач;
г) за змістом спонукальних механізмів розумового процесу.
11. Практичне мислення спрямоване на:
- а) вирішення конкретних завдань;
б) знаходження загальних закономірностей;
в) виявлення законів;
г) встановлення причинно-наслідкових зв'язків.
12. Перша теорія мислення була запропонована у межах:
- а) асоціативної психології; в) гештальтпсихології;
б) біхевіоризму; г) когнітивної психології.
13. Мислення як сполучення чуттєвих уявлень розглядалося в межах:
- а) гештальтпсихології; в) асоціативної психології;
б) біхевіоризму; г) когнітивної психології.
14. У рамках механістичного підходу розвивалися теорії мислення:
- а) асоціативна; в) логічна;
б) біхевіористична; г) телеологічна.
15. Мислення можна визначити як заміщення цілого його частинами й пов'язаними з ними властивостями й наслідками, на думку:
- а) С.Л.Рубінштейна; в) У.Джемса;
б) М.Мюллера; г) К.Дункера.
16. Поняття “задача” ввели в науковий оберт представники:
- а) гештальтпсихології; в) радянської психології;
б) Вюрцбурзької школи мислення г) біхевіоризму.
17. Поняття “детермінуюча тенденція” Н. Ах протиставив поняттю:
- а) потяг; в) бажання;
б) намір; г) асоціативна тенденція.
18. Поняття “безобразна думка” виникло в:
- а) асоціанізмі; в) Вюрцбурзькій школі мислення;
б) гештальтпсихології; г) біхевіоризмі.
19. Розуміння проблемної ситуації є розуміння її основного конфлікту, на думку:
- а) К.Дункера; в) В. Келера;
б) О.Зельца; г) С.Л.Рубінштейна.

8. Один із способів створення образів уяви, що виявляється в зміні величини предмета, кількості його частин, в їх зміщенні, це:

- а) схематизація;
- б) доповнення;
- в) гіперболізація;
- г) акцентування.

9. Прикладом мимовільної уяви є:

- а) сновидіння;
- б) творчість письменника;
- в) робота конструктора;
- г) мрія.

10. Пасивну та активну уяву розрізняють за:

- а) предметом відображення;
- б) формою існування матерії;
- в) спрямованості відображення;
- г) ступенем психічної активності.

11. Завжди спрямована на вирішення творчої або особистої задачі уява:

- а) активна;
- б) відтворююча;
- в) антиципуюча;
- г) творча.

12. Основою створення будь-яких образів фантазії є синтез і аналогія:

- а) правильно;
- б) неправильно.

13. Діяльність уяви в дитинстві менш інтенсивна, ніж у дорослого:

- а) правильно;
- б) неправильно.

14. Вставте необхідні слова:

А. Уява - необхідний елемент ... діяльності людини, що виражається в побудові ... продуктів праці, а також забезпечує створення програми поведінки в тих випадках, коли проблемна ситуація характеризується

Б. ... й ... – періоди панування фантазії, ігор, казок, вимислу; ... – сполучення вимислу і діяльності, “тверезого” розважливого розуму; ... – підпорядкування фантазії (уяви) розуму, інтелекту.

В. Згідно з законом емоція здатна підбирати враження, думки й образи, які співзвучні настрою, що володіє нами в дану хвилину .

Г. Здатність сприймати почуттєвий вигляд предметів і явищ як вираження внутрішнього, родинного людині змісту і завдяки цьому переживати свою єдність з навколишнім світом –... .., що є основою художньої творчості.

Д. Образ уяви – це абсолютна ..., яка не залежить від ступеня реалістичності або можливості реалізації.

Модуль № 18

1. Онтогенетичний розвиток людини можна характеризувати такою послідовністю понять:

- а) індивід, особистість, суб'єкт діяльності, індивідуальність;
- б) індивід, суб'єкт діяльності, особистість, індивідуальність;
- в) індивід, суб'єкт діяльності, індивідуальність, особистість;
- г) суб'єкт діяльності, індивід, особистість, індивідуальність.

2. Людина як типовий носій видів людської активності – це:

- а) індивід;
- б) особистість;
- в) суб'єкт діяльності;
- г) індивідуальність.

3. Неподільність, цілісність та генетичні особливості людини як представника роду фіксуються у понятті:

- а) індивід;
- б) особистість;
- в) суб'єкт діяльності;
- г) індивідуальність.

4. Людина як індивід – це людина, в обумовлюванні поведінки якої не відіграють ролі такі передумови:

- а) генетичні;
- б) метаболічні;
- в) нейродинамічні;
- г) соціальні.

5. Ступінь важкості цілей, яких прагне людина, характеризує:

- б) здібності розвиваються незалежно від діяльності, але позначаються на діяльності;
 в) поза діяльністю здібності існувати не можуть.
10. Про наявність здібностей до якогось виду діяльності свідчить (свідчать):
 а) низький темп навчання відповідній діяльності;
 б) великі енергетичні витрати при виконанні даної діяльності;
 в) індивідуальна своєрідність виконання діяльності;
 г) відсутність зв'язку зі спрямованістю.

Модуль № 20

1. Ієрархічну піраміду потреб розробив:
 а) К.Роджерс; в) Г.Олпорт;
 б) А.Маслоу; г) В.Келер.
2. На думку більшості класичних біхевіористів, основним механізмом мотивації є принцип:
 а) постійності; в) гомеостазу;
 б) реальності; г) задоволення.
3. Засновником досліджень у галузі мотивації досягнень вважається:
 а) Д.Мак-Клелланд; в) Х.Хекхаузен;
 б) Р.Аткінсон; г) К.Роджерс.
4. Закон оптимуму мотивації має назву закону:
 а) Рібо; в) Ллойда–Моргана;
 б) Йеркса–Додсона; г) Хіка.
5. Прагнення людини знаходитися між іншими людьми, орієнтація на підтримку з боку іншого має назву:
 а) аттитюд; в) афіліація;
 б) атракція; г) акомодация.
6. На біологічні, соціальні та ідеальні поділиві потреби:
 а) А.Маслоу; в) Г.Мюррей;
 б) П.В.Сімонов; г) С.Б.Каверін.
7. На підставі принципу діяльності класифікував потреби:
 а) А.Маслоу; в) Г.Мюррей;
 б) П.В.Сімонов; г) С.Б.Каверін.
8. Динамічна заряджена система, що виникає в даній ситуації в даний момент – це:
 а) квазіпотреба; в) мотив;
 б) дійсна потреба; г) інтерес.
9. Якщо дії людини підкеровані валентності предмета, вони мають назву:
 а) вольові; в) незалежні;
 б) польові; г) захисні.
10. Вставте необхідні слова:
 Згідно з “ефектом Зейгарник” відношення відтворення незавершених дій до відтворення завершених складає приблизно
 К.Левін вважав, що суб'єкт з його внутрішніми зарядженими системами та ситуація разом утворюють
 К.Левін вважав, що навкруги людини існує світ предметів, які мають певну

Модуль № 21

1. Емоції – це таке відображення, яке має характер:
 а) безпосередній; в) свідомий;
 б) опосередкований; г) раціональний.
2. В епоху античності емоційні процеси розглядалися як особливий вид:
 а) пізнання; в) емпатії;
 б) переживання; г) передбачення.
3. Як єдність знання та ставлення, інтелектуального та афективного розглядав психічне:

а) правильно;

б) неправильно.

20. Вставте необхідні слова:

Згідно з інформаційною теорією, емоція є відображення мозком людини і тварин будь-якої актуальної потреби (її якості і величини) та ... її задоволення, яку мозок оцінює на основі генетичного й індивідуального... .

Фундаментальні емоції, такі як радість, сум, гнів і сором ведуть до різних внутрішніх ... і різних зовнішніх ... цих переживань.

Самостійно існуючі почуття, які хоча і можуть вступати в поєднання з іншими елементами свідомості, але самі вже нерозкладні, в теорії В.Вундта мають назву

Теорія диференціальних емоцій визнає за емоціями функцію... поведінки.

Модуль № 22

1. Критерієм (ями) прояву волі є:

а) вольова дія;

в) вольові якості особистості.

б) вибір мотивів і цілей;

2. Воля – це:

а) бажання;

г) рефлексія;

б) афект;

д) всі відповіді правильні;

в) мотивація;

е) всі відповіді неправильні.

3. Вольове регулювання:

а) свідоме;

в) інтуїтивне;

б) несвідоме;

г) мимовільне.

4. Навмисне, вольове реагування на внутрішні і зовнішні стимули, це:

а) довільна детермінація поведінки;

б) умовно-рефлекторна детермінація поведінки;

в) безумовно-рефлекторна детермінація поведінки.

5. Як вищу форму довільної регуляції поведінки, що здійснюється на основі критерію

інтелектуальної, емоційно-моральної чи загальносоціальної цінності тієї чи іншої дії розглядає волю:

а) Л.М.Веккер;

в) В.А.Іванников;

б) П.В.Сімонов;

г) Л.С.Виготський.

6. До мотиваційних станів належить (належать):

а) стан мобілізаційної готовності;

г) стан стриманості;

б) стан зосередженості;

д) змінені стани свідомості.

в) стан рішучості;

7. Воля – це свідома саморегуляція суб'єктом своєї діяльності і поведінки, що:

а) забезпечує подолання труднощів при досягненні мети;

б) створює додаткові спонукання до зовнішніх і внутрішніх дій, які мають недостатню мотивацію;

в) гальмує небажану активність;

г) не контролюється людиною.

8. Воля – один з етапів опанування власною поведінкою, на думку:

а) Л.С.Виготського;

в) К.Левіна;

б) Л.М.Веккера;

г) Х.Хекхаузена.

9. Вставте необхідні слова:

Воля – ... регулювання людиною своєї поведінки і діяльності, пов'язане з подоланням зовнішніх і внутрішніх перешкод.

На думку Х.Хекхаузена, ... пов'язана з вибором дії, воля – з її ініціацією та здійсненням.

На думку В.А.Іванникова, основний психологічний механізм вольової регуляції – навмисна зміна

Зміст

Передмова	3
<i>I курс, I семестр</i>	3
Змістовий модуль №1. Розвиток поглядів на предмет в історії психології.....	3
Змістовий модуль №2. Сучасний стан психологічної науки.....	4
Змістовий модуль №3. Психіка і мозок.....	5
Змістовий модуль №4. Свідомість людини.....	6
Змістовий модуль №5. Психологічна теорія діяльності.....	7
Змістовий модуль №6. Операціонально-технічні та мотиваційні аспекти діяльності.....	8
<i>I курс, II семестр</i>	9
Змістовий модуль № 7. Психічне відображення.....	9
Змістовий модуль № 8. Психологія відчуття.....	10
Змістовий модуль № 9. Теорії сприйняття.....	11
Змістовий модуль № 10. Психологія окремих видів сприйняття.....	12
Змістовий модуль № 11. Теорії пам'яті.....	13
Змістовий модуль № 12. Види пам'яті.....	14
<i>II курс, III семестр</i>	16
Змістовий модуль №13. Психологія уваги.....	16
Змістовий модуль №14. Психологія мислення.....	18
Змістовий модуль №15. Психологія інтелекту.....	19
Змістовий модуль № 16. Мова, мовлення і мислення.....	19
Змістовий модуль №17. Психологія уяви.....	21
<i>II курс, IV семестр</i>	21
Змістовий модуль №18. Вступ до психології особистості.....	21
Змістовий модуль №19. Індивідуально-психологічні особливості людини.....	23
Змістовий модуль №20. Психологія мотивації.....	23
Змістовий модуль №21. Психологія емоцій.....	25
Змістовий модуль №22. Психологія волі.....	26
<i>Тести до змістових модулів</i>	28

Навчальне видання

Глушко Ольга Ігорівна
Салюк Марина Анатоліївна
Бунас Аліна Анатоліївна

Методичні рекомендації для самостійної підготовки студентів
до семінарських занять з курсу «Загальна психологія»

Підписано до друку 11.09.2014 р. Формат 60X84/16.
Ум. друк. арк. 2.7. Обл.-вид. арк. 0,9.
Наклад 100. Зам. 714
Видавництво «ПФ Стандарт-Сервіс»
Свідоцтво ДК № 3197 від 28.05.2008 р.
м. Дніпропетровськ, вул. Плеханова, 2, оф. 48.